

طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

محسن کاوه آهنگر^۱

حسین پیمانی‌زاد^۲

محمد رضا اسماعیل‌زاده قندهاری^۳

حسن فهیم دوین^۴

[10.22034/ssys.2023.2749.2991](https://doi.org/10.22034/ssys.2023.2749.2991)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۲۹

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۳/۱۶

ورزش روستایی به عنوان بخشی از فرایند ورزش کشور در پی آن است که با فراهم آوردن زمینه‌های لازم و ایجاد محیط و فرصت مناسب، کلیه روستاییان را در موقعیت‌های تفریحی و رقابتی سالم قرار دهد و با پاسخگویی به نیازهای اساسی آنان، برنامه‌هایی برای تقویت جسم همگام با پرورش روح تأمین کند. هدف از تحقیق حاضر، طراحی مدل رابطه‌ای عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی بود. روش تحقیق، توسعه‌ای بود و از روش داده‌بنیاد جهت تحقق اهداف پژوهش بهره گرفته شد. جامعه آماری پژوهش شامل مدیران و معاونان اداره کل ورزش و جوانان استان، مدیران و معاونان ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌های استان، اساتید دانشگاه و روسای هیئت‌های ورزشی استان و شهرستان‌ها در استان خراسان رضوی بودند. با توجه به کیفی بودن تحقیق، با استفاده از تکنیک نمونه‌گیری گلوله‌برفی نمونه آماری انتخاب شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس تحلیل نظریه داده‌بنیاد روش استراوس و کوربین و از طریق کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام شد. به طور کلی یافته‌ها حاکی از شناسایی عوامل علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای توسعه ورزش روستایی خراسان رضوی بود و پیشنهادات کاربردی مبتنی بر آن نیز ارائه گردید.

واژگان کلیدی: توسعه، ورزش روستایی و نظریه داده‌بنیاد.

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

^۲ دانشیار، مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران (نویسنده

مسئول) E-mail: A_peymanizad@yahoo.com

^۳ دانشیار، مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

^۴ دانشیار، مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

مقدمه

ورزش در تمام دوران زندگی از اهمیت زیادی برخوردار است و موجب می‌شود افراد مکان مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت خود داشته باشند و در تأمین سلامت جسمی و روانی آنان تأثیر بسیار زیادی دارد. بسیاری از آثار نامطلوب محیط اجتماعی، اقتصادی، وضع خانوادگی، وراثت و نظایر آن با استفاده از ورزش می‌تواند کاهش یابد و یا حتی به‌طور کلی از میان برود (سفیان و همکاران، ۲۰۲۲). طبق تعریف منشور اروپا در سال ۱۹۹۲، «ورزش به معنی هر شکلی از فعالیت بدنی است که از طریق مشارکت اتفاقی یا سازماندهی شده به بهبود سلامت بدنی و روحی کمک می‌کند و ورزش شکل‌دهنده روابط اجتماعی یا دلیل کسب نتایج در تمامی سطوح رقابتی می‌شود» (اسکیل و فاهلن، ۲۰۲۲).

امروز، صنعت ورزش به‌تنهایی بین یک تا دو درصد محصول ناخالص ملی کشورهای صنعتی را تشکیل می‌دهد. درحالی‌که ورزش به رقابتی کاملاً حرفه‌ای تبدیل شده، ورزش‌ها و بازی‌های سنتی و عدم رونق آن‌ها، نگرانی‌های عمیقی را فراهم آورده است. بر اساس تحقیقات انجام گرفته در ایران به‌طور میانگین ۲ درصد ورزشکاران کشور به ورزش‌های محلی و باستانی می‌پردازند که این رقم در میان ورزش‌های رایج امروزی کمترین مقدار را دارد. گفتنی است که از این مقدار نیز بیشترین داده‌های به‌دست آمده مربوط به ورزش زورخانه‌ای و باستانی است که در مورد ورزش‌های دیگر نظیر چوگان جای تأمل دارد و می‌توان گفت که ورزش‌های ملی رو به نابودی هستند (سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۴). توسعه و گسترش ورزش، فعالیت‌های مستمر و حمایت‌های لازم از طریق تشکیلات دولتی شامل سازمان تربیت بدنی ایران، وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، کار و امور اجتماعی، جهاد کشاورزی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیروهای نظامی و انتظامی و همچنین نهادهای عمومی غیردولتی مانند کمیته ملی المپیک، فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی و نیز شهرداری‌ها به عمل می‌آید؛ اما به‌رغم توجه ویژه مسئولان به توسعه ورزش روستایی، در سال‌های اخیر، افزایش بودجه تربیت بدنی و ورزش که بر اساس آن، دولت در لایحه بودجه سال ۹۱، ۴۷۶ میلیارد تومان به وزارت ورزش و جوانان اختصاص داده است که از این رقم ۲۳۴ میلیارد آن مربوط به انجام کارهای عمرانی و توسعه اماکن ورزشی در کشور است (فراکسیون ورزش مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۰).

برگزاری جشنواره‌های فرهنگی- ورزشی، بازی‌های بومی و محلی و ورزش‌های سنتی، علاوه بر تأثیرات مثبت آن در ارتقای روحیه نشاط و شادابی جامعه روستایی، توجه علاقه‌مندان، تماشاگران و گردشگران ورزشی زیادی را به جامعه و اجتماع روستایی جلب می‌کند و سبب ایجاد فرصت‌های فعالیت و اشتغال برای جامعه روستایی و گسترش صنایع محلی، رونق تولیدات کشاورزی و تزریق سرمایه به اقتصاد محلی می‌شود، زیرا با ورود این علاقه‌مندان تقاضا در این مناطق افزایش می‌یابد و رونق تجاری بیشتری در جامعه

ایجاد می‌گردد (موکونا، ۲۰۲۰). به‌خصوص اگر این جشنواره‌ها همراه با نمایش گوشه‌ای از فرهنگ، آداب و سنن گذشته جوامع روستایی، ازجمله پوشاک، صنایع‌دستی، انواع غذاها و نان‌های محلی باشند، نقش دوچندانی در توسعه روستاها و احیای آیین و سنت‌های گذشتگان خواهند داشت (پاپ‌زن و همکاران، ۱۳۹۴).

از سوی دیگر، بررسی‌های انجام‌شده در رده جهانی نشان از آن دارد که توجه بیش‌ازاندازه به جنبه‌های اقتصادی، با کم‌رنگ کردن جریان توسعه اجتماعی و فرهنگی در جوامع روستایی، چیرگی فرهنگی را به دنبال داشته است؛ به‌طوری‌که یکی از معضلات کنونی جامعه روستایی کشورهای درحال توسعه، خودکم‌بینی فرهنگی به‌خصوص در میان جوانان روستایی است، زیرا در برنامه‌های توسعه روستایی که تا به حال در این کشورها اجرا شده‌اند، به توسعه کالبدی و سازه‌ای بیش از توسعه فرهنگی و اجتماعی توجه گردیده است (لنگرودی و همکاران، ۱۳۸۹). فضای کافی برای ورزش و تربیت‌بدنی در روستاها ایجاد نشده و اغلب هزینه‌ها صرف ساخت ورزشگاه‌ها و باشگاه‌های ورزشی شده‌اند که به‌تنهایی نتوانسته موفقیت لازم را کسب کند و تأثیری جز هدر رفتن بودجه اندک نواحی روستایی نداشته است؛ زیرا ورزش‌هایی که به‌تازگی به وجود می‌آیند یا هزینه برند و اقشار متوسط و ضعیف جامعه قادر به انجام آن‌ها نیستند یا فقط در نواحی خاصی قابل اجرا هستند یا به‌صورت موج کوتاه‌مدت پس از زمان کوتاهی از بین می‌روند. به همین دلیل برای عمومیت بخشیدن و توسعه ورزش در جامعه باید روش‌های سهل و عملی که در کوتاه‌مدت بتواند نتیجه‌بخش باشد، بررسی، پیش‌بینی و برنامه‌ریزی شوند. این ممکن نیست مگر با پرداختن به فرهنگ و سنن و آداب و رسوم مردم جامعه و علایق و سلیقه‌های ذاتی آن‌ها و فعالیت‌های موردتوجه هر منطقه و ایل و تباری که مردم در آن جوامع به آن‌ها می‌پرداخته و هنوز هم در بخش‌هایی از کشور به آن می‌پردازند. عملکرد دولت در سال‌های اخیر به‌خوبی نشان داده است که در حوزه‌های ورزشی و غیرورزشی به علت مسائل قانونی و سیاست‌گذاری نتوانسته است که بهره‌وری لازم را داشته باشد و از پتانسیل‌های داخلی کشور در جذب سرمایه‌گذار استفاده نشده است (کر و استرلینگ، ۲۰۱۹، هجرت و همکاران، ۲۰۱۹، لی و همکاران، ۲۰۱۸). در همین راستا برتلا^۱ (۲۰۱۴) مطالعه‌ای را با هدف توسعه و تبیین ابزارهای مفهومی به منظور برنامه‌ریزی رویدادهای ورزشی در مناطق روستایی شهر چیانتی^۲ ایتالیا به اجرا در آورد. نتایج نشان داد که حرفه‌ای‌سازی فرآیند طراحی رویداد ورزشی باکیفیت مناسب برای جمعیت محلی و گردشگران کاملاً عملی است و نیاز به اجتماعی کردن مدل عمومی رویدادهای خردمقیاس دارد. این کار می‌تواند با گسترش ارتباطات و مشارکت جامعه روستایی در فعالیت‌های ورزشی به توسعه سلامت و نیز جذب گردشگران و به دنبال آن

^۱ Bertella

^۲ Chianti

توسعه بیشتر ورزش روستایی کمک کند. همچنین ژوجین و همکاران^۱ (۲۰۱۸) در تحقیقی با عنوان «نابرابری شهری و روستایی در رضایت از خدمات ورزشی عمومی: شواهد مبتنی بر نظرسنجی در چین» بیان کردند نابرابری فراوان شهری و روستایی در رضایت از خدمات ورزشی عمومی وجود دارد که تفاوت شهری-روستایی عمدتاً مربوط به ارائه خدمات حمایتی است. این تفاوت شهری-روستایی در استان‌های شرقی نسبتاً متوسط است، اما در استان‌های میانه و غربی شدیدتر است. بادورینا و ویتزیچ^۲ (۲۰۲۰) در تحقیق خود به بازآفرینی مناطق روستایی از طریق برگزاری رویدادهای ورزشی پرداختند. یافته‌ها حاکی از اهمیت مشارکت جامعه در رویدادهای ورزشی با مقیاس کوچک، توجه به تأثیرات اجتماعی رویدادها و توسعه نگرش و گرایش مردم به فعالیت‌های روستایی از طریق ورزش بود. پرات^۳ و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیق خود به مقایسه فعالیت بدنی و کم‌تحركی در جوامع روستایی کشور مالاوی و ایالت متحده آمریکا پرداختند. به طور کلی، یافته‌ها کم‌تحركی بالاتر کشور مالاوی نسبت به کشور آمریکا در رده سنی بزرگسال را نشان می‌داد. کلسد^۴ و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیق خود با عنوان «بررسی مشارکت ورزشی جوانان و فعالیت بدنی در جوامع روستایی» به بررسی این موضوع مهم و حیاتی پرداختند. یافته‌ها حاکی از اختلاف در سطوح فعالیت به تفکیک سن، جنس، تحصیلات و درآمد بود. همین‌طور یافته‌ها نشان داد عدم‌برابری امکانات و تجهیزات در ورزش روستایی عامل مهم در کم‌تحركی کودکان به شمار می‌رفت.

استان خراسان رضوی نیز همانند دیگر اقوام و نژادهای ایرانی با دارا بودن مردمانی با فرهنگ و آداب‌ورسوم غنی و متنوع، از تنوع زیادی از ورزش بومی و روستایی مختلف برخوردار است. بنابراین با توجه به اهمیت ورزش روستایی در هویت فرهنگی و گنجینه ارزشمند میراث کهن، با ورود فناوری‌های مدرن و توسعه زندگی ماشینی و بی‌توجهی به درونمایه اخلاقی و تربیتی، این ورزش‌ها به ورطه فراموشی سپرده‌شده‌اند. در چنین شرایطی، لزوم تحقیق در مورد جایگاه ورزش روستایی و کاربردی‌کردن آن در جامعه روستایی به‌عنوان گامی به‌سوی جامعه‌محورکردن و احیای ورزش روستایی، امری ثمربخش و انکارناپذیر است. به نظر می‌رسد برای رسیدن به این مهم نیاز به برنامه‌ریزی بلندمدت و شناخت عوامل محیطی مؤثر بر توسعه ورزش روستایی، نیازها و علائق روستاییان در زمینه فعالیت‌های ورزشی می‌باشد تا از این طریق بتوان زمینه‌های مشارکت هر چه بیشتر روستاییان را مهیا نمود. لذا محقق قصد دارد تا با طراحی مدل رابطه‌ای عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی، به این سؤالات پاسخ دهد:

- شرایط علی و زمینه‌ای برای توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی کدام‌اند؟

^۱ Xiujin et al.

^۲ Badurina & Vitezić

^۳ Pratt

^۴ Kellstedt1

طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

- راهبردهای عمل برای توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی چیست؟
- چه پیامدهایی از توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی مورد انتظار است؟

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق حاضر توصیفی-تحلیلی، از نظر نتایج کاربردی و از نوع مطالعه موردی بود، زیرا نتایج آن قابل تعمیم به استان‌های دیگر نمی‌باشد. به‌طور کلی، عقیده بر این است که در این‌گونه تحقیقات از روش‌ها و شیوه‌هایی مانند بررسی اسناد و مدارک (سند کاوی)، تحلیل تحقیقات انجام‌شده (فراتحلیل)، تولید اطلاعات (اکتشافی) استفاده شود. جامعه آماری این تحقیق شامل مدیران و معاونان اداره کل ورزش و جوانان استان، مدیران و معاونان ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌های استان، اساتید دانشگاه و روسای هیئت‌های ورزشی استان و شهرستان‌ها در استان خراسان رضوی بود. در بخش مصاحبه ابتدا فهرستی از خبرگان در حوزه ورزش روستایی شامل مدیران و معاونان اداره کل ورزش و جوانان استان، مدیران و معاونان ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌های استان، اساتید دانشگاه و روسای هیئت‌های ورزشی استان و شهرستان‌ها تهیه و سپس با آن‌ها مصاحبه عمیق انجام شد. پس از اتمام مصاحبه، از هر یک از افراد مورد مصاحبه خواسته شد تا سایر خبرگان در این حوزه را به محقق معرفی نمایند. نمونه‌گیری تا جایی ادامه یافت که گروه تحقیق دریافت اطلاعات جدید همان تکرار اطلاعات قبلی است و دیگر اطلاعات مفهومی جدیدی که نیاز به کد جدید یا گسترش کدهای موجود داشته باشد، به‌دست نمی‌آید یا به عبارت دیگر، به «اشباع نظری» رسید- نمونه‌گیری با استفاده از روش هدفمند و گلوله برفی انجام شد. استراوس و کوربین (۱۹۹۸) سه مرحله از کدگذاری یعنی کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی را به ترتیب برای حصول به یک نظریه مفهوم‌سازی بنیادی پیشنهاد دادند که در این تحقیق از این روش برای تحلیل یافته‌ها استفاده گردید. روایی روش با استفاده از تایید متخصصان و پایایی روش تحقیق نیز با استفاده از آزمون پی اسکات مورد بررسی و تایید قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱: اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه‌های مورد بررسی

متغیر	مؤلفه‌ها	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	۱۴	۴۴
	مرد	۱۸	۵۶
سن	۲۰ الی ۲۹	۴	۱۲
	۳۰ الی ۳۹	۷	۲۲
	۴۰ به ۴۹	۱۶	۵۰
	۵۰ سال به بالا	۵	۱۶
تحصیلات	کارشناسی	۸	۲۵
	کارشناسی ارشد	۹	۲۸
	دکتری	۱۵	۴۷
سمت / شغل	مدیران و معاونان اداره کل ورزش و جوانان استان	۳	۹
	مدیران و معاونان ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌های استان	۹	۲۸
	اساتید دانشگاه	۷	۲۲
	روسای هیئت‌های ورزشی استان و شهرستان‌ها	۱۳	۴۱
	جمع	۳۲	۱۰۰

جدول ۲: ایجاد مقوله‌های اصلی بر مبنای مقوله‌های فرعی تشکیل‌شده

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	مفاهیم اولیه
شرایط علی	عوامل زیرساختی	برخورداداری ورزش‌های بومی و محلی و روستایی از تنوع و گوناگونی تأمین امکانات برای مشارکت ورزشی روستاییان احیا و ترویج بازی‌های بومی سنتی تجهیز خانه‌های ورزش روستایی مطابق با شرایط جغرافیایی و اقلیمی وجود سالن‌های سر پوشیده در سطح روستاها وجود شوراهای ورزشی در سطح روستاها وجود منابع طبیعی رودخانه‌ها و امکان استفاده از آنها در مناطق روستایی در جهت توسعه استفاده از ظرفیت سایر دستگاه‌ها در جهت تقویت زیرساخت‌های ورزش در روستاها دارا بودن فدراسیون‌های مستقل و هیئت‌های اختصاصی برای ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی محلی

طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

عوامل فرهنگی	برخورداری منطقه از اقلیم و آب و هوای مناسب
	پیوند ورزش‌های روستایی با ساختارهای فرهنگی روستا
	فرهنگ‌سازی مشارکت ورزشی روستاییان
	احیا و تقویت و معرفی ظرفیت‌های فرهنگی و ملی کشور
	مشارکت اقوام مختلف در فعالیت‌های ورزشی در روستاهای استان
عوامل اجتماعی	حضور قبایل و فرهنگ‌های مختلف در مناطق روستایی
	قابلیت سازگاری بالای ورزش‌های روستایی با شرایط جامعه امروزی
	جلوگیری از انحرافات اجتماعی در جوانان روستایی
	تاکید قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر رایگان‌بودن ورزش برای کلیه اقشار
	توسعه ورزش به‌عنوان یک کنش اجتماعی
عوامل آموزشی	وجود امنیت اجتماعی جهت برگزاری رقابت‌های ورزشی در مناطق روستایی
	آموزش و تمرین مهارت‌های مختلف ورزش روستایی
	شناسایی و معرفی بازی‌ها و ورزش‌های روستایی و بومی و محلی
	آموزش همگانی فعالیت ورزشی به روستاییان
	آموزش رشته‌های تخصصی در مناطق روستایی
عوامل دسترسی	افزایش فارغ التحصیلان و ارتقای سطح تحصیلات مربیان و داوران روستایی
	سهولت انجام ورزش‌های بومی و محلی و روستایی
	نیازسنجی ورزشی روستاییان
	فعال‌بودن هیئت‌های ورزشی روستایی در تمامی شهرستان‌های استان
	وجود ورزش‌های بومی و محلی متعدد در سطح استان
شرایط زمینه‌ای	وجود بازی‌های بومی محلی شناخته‌شده در مقیاس منطقه‌ای، ملی و فراملی
	وجود بازی‌ها و ورزش‌های مخصوص فصول مختلف سال
	وجود زمینه برگزاری جشنواره‌های ورزش‌های روستایی و بومی و محلی
	توسعه پایدار ورزش روستایی و بازی بومی سنتی
	ترویج رشته‌های ورزشی مدرن در مناطق روستایی
توسعه و برگزاری	برگزاری رویدادهای مختلف ورزشی، المپیادها و جشنواره‌های روستایی برای
	مشارکت روستائیان در فعالیت‌های ورزشی
	ساز و کاری فراهم کنیم که هر فدراسیون ورزشی کمیته‌ای برای توسعه ورزش در سطح روستاها داشته باشد
	تسهیل و تسریع فرآیندهای توسعه فراگیر و پایدار ورزشی در بین اقشار روستایی

فصلنامه علمی مطالعات راهبردی ورزش و جوانان / شماره: ۶۴ / تابستان ۱۴۰۳

انجام برنامه‌ریزی دقیقی برای ورزش روستایی در سطح راهبردی و عملیاتی	عوامل
دستاورد و بازخورد مشارکت ورزشی روستاییان	مدیریتی
هدفمندسازی و استمرار مشارکت نهادهای متولی ورزش روستایی	
تقسیم کار میان بخشی و فرابخشی در حوزه ورزش روستایی	
نقش موثر ذینفعان در توسعه ورزش روستایی	
حمایت و توجه مدیرکل و مدیران ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌ها از ورزش روستایی	حمایت بالادستی‌ها
هماهنگی و همسویی برنامه‌ها با نیازهای افراد ذینفع	
سرمایه‌گذاری از سوی بخش دولتی برای توسعه ورزش روستایی	
سرمایه‌گذاری از سوی بخش خصوصی برای توسعه ورزش روستایی	
سرمایه‌گذاری به‌صورت مشارکتی برای توسعه ورزش روستایی	
تنوع‌بخشی ورزش روستایی	
تزریق هیجان و پرورش نخبه از طریق ورزش در مناطق روستایی	نوآوری و خلاقیت
تنوع در بازی‌های بومی محلی موجود در منطقه	
انجام ورزش در محیط‌ها و فضاها جذاب از لحاظ بصری و آب و هوایی	
نوآوری و خلاقیت در ورزش روستایی	
ورود فناوری به روزدر ابعاد مختلف (سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و غیره) در بدنه سازمان‌های مسئول ورزش روستایی	
تصور ضعیف از مفهوم ورزش روستایی	
نبود تفکر و بینش علمی در ورزش روستایی	کم اهمیت پنداری
نبود وحدت ملی برای افزایش مشارکت در ورزش روستایی	
عدم استقبال بخش خصوصی در ایجاد امکانات ورزشی در مناطق روستایی	
نبود باور لازم در مردم مناطق روستایی به ضرورت ورزش	
نبود فرهنگ استفاده از رسانه‌ها در مورد مسائل مربوط به ورزش روستاها	
نشناختن ورزش‌های روستایی توسط مردم	شرایط مداخله‌گر
نامفهوم بودن ورزش روستایی حتی بین مسئولان این ورزش	
نشناختن مهارت‌های اجرایی ورزش روستایی	بی اطلاعی
عدم اطلاع از افزایش آمار معتادان به مواد مخدر در مناطق روستایی	
آشنایی ناکافی دهیاران و شوراهای اسلامی مناطق روستایی با اهداف ورزش روستایی و تربیت‌بدنی	
مشارکت پایین اقشار روستایی با توجه به برنامه‌های اجراشده	
شیوع بیماری‌های مختلف به علت مشارکت‌نداشتن در ورزش روستایی	کم توجهی
توجه ناکافی به ورزش روستاها و عشایر در سطح استان	

طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

کم‌بضاعتی	عدم توجه کافی به ورزش مدارس در مناطق روستایی
	درآمد پایین اقشار مختلف روستایی برای پرداختن به ورزش
	کمبود بودجه و منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی
	متناسب نبودن منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی
مجهر نبودن	مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم در سطح روستاها
	افزایش نرخ بیکاری در روستاها
	کمبود میزان تجهیزات ورزشی مطلوب در سطح روستاهای استان
	ضعف ساختار نیروی انسانی ورزش روستایی در سطح استان
بی‌برنامگی	فقدان اماکن ورزشی مناسب برای فعالیت بانوان در مناطق روستایی
	ضعف برنامه های کوتاه مدت و بلند مدت در مورد ورزش روستایی
	فقدان سیستم جامع اطلاعاتی در مورد ورزش روستایی
	شناسایی استعدادها برای معرفی نخبگان ورزشی روستا به ورزش ملی
استفاده از	حضور نیروهای علاقمند متعهد و کاردان در زمینه ورزش روستایی در سطح استان
	استفاده از پهلوانان و ورزشکاران بااخلاق و نامی ورزش های روستایی در
	تصمیم‌گیری‌ها
	حضور جامعه جوانان و نوجوانان در زمینه ورزش روستایی
نیروی انسانی	استفاده از بازاریابی حرفه‌ای در جهت پر کردن اوقات فراغت جوانان در روستاها
	پرورش و کشف استعدادهای ورزشی جدید در روستاها
	ورود پژوهشگران متخصص ورزش روستایی و انجام طرح‌های مدون پژوهشی
	برقراری عدالت ورزشی در مناطق روستایی
راهبردها	تغییر نگرش مردم و مسئولان به نقش مثبت ورزش در مناطق روستایی
	توجه رسانه‌های گروهی در زمینه آموزش و ترویج ورزش در مناطق روستایی
	تبیین و تدوین برنامه‌های مستمر به منظور حمایت و پشتیبانی از فعالیت‌های ورزشی
	در مناطق روستایی و عشایری
عدالت ورزشی	پوشش گروه‌های مختلف سنی و جنسی در بازی‌ها و ورزش‌های روستایی
	بازیابی سلامتی در افراد روستایی که در اثر فعالیت‌های سخت آسیب دیده‌اند
	تحقق عدالت اجتماعی و کمک به کاهش مهاجرت از روستاها به شهرها
	زدوده شدن فقر حرکتی از افراد روستایی
تیم کاری و مدیریت	برقراری تعامل بین هیئت‌ها و ادارات کل ورزش جوانان در تجهیز خانه‌های ورزش روستایی
	افزایش کمی اماکن و فضاهای ورزشی در مناطق روستایی
	تعامل و هماهنگی بین دستگاه‌های مرتبط و دهیارها در برگزاری مسابقات ورزشی در روستاها
	تقویت روح همکاری و تعاون و همبستگی در افراد از طریق ورزش روستایی

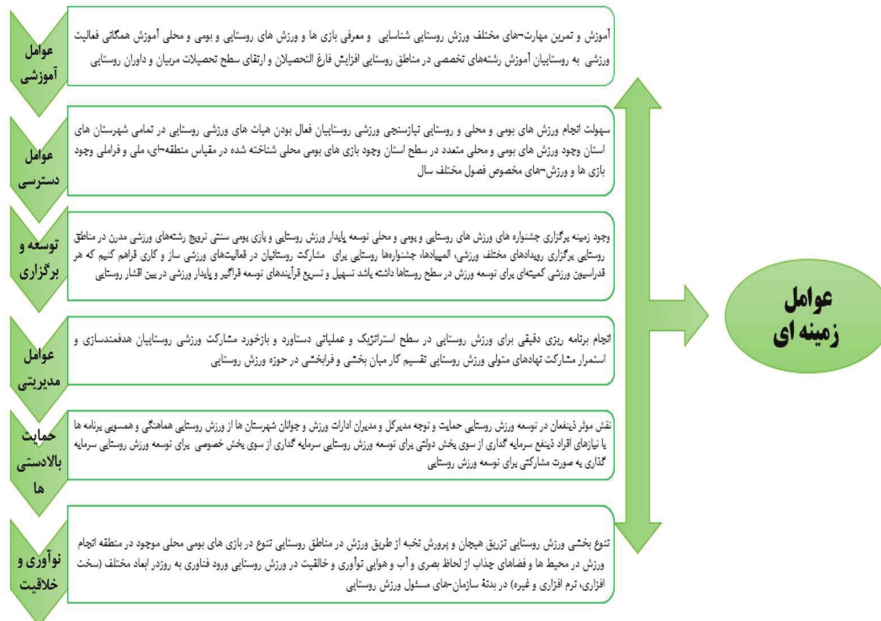
برنامه‌ریزی‌های علمی و سیاست‌گذاری‌های اجرایی مناسب در توسعه ورزش روستایی		
هماهنگی سازمان‌های مسئول اصلی با سازمان‌های فرعی		
برقراری جلسات مدون با سازمان‌های غیرورزشی مسئول برگزاری مسابقات و جشنواره‌های متعدد در زمینه ورزش روستایی در سطح استان		
پرداختن به فعالیت‌های ورزشی مطلوب در جهت ایجاد احساس آرامش، شادابی و امید به زندگی در بین اقشار روستایی		
انجام ورزش‌های روستایی در قالب جشنواره‌های محلی، منطقه‌ای، ملی و حتی	ترغیب به ورزش	
فراملی		
ایجاد توجه نقش ورزش در سلامتی جسم و روح در افراد روستا		
آگاهی‌بخشی به افراد روستایی در مورد ورزش و مزایای آن		
ایجاد انگیزه و علاقه‌مندکردن افراد روستایی به ورزش		
ایجاد کارت‌های مشارکت فعال		
تاکید تعالیم دینی در پرداختن به امر ورزش		
حمایت مسئولان عالی استان از ورزش روستایی	توجه مراجع	
توجه ویژه دولت و وزارت ورزش به موضوع ورزش به‌عنوان یکی از محورهای توسعه در مناطق روستایی		
جلوگیری از سوق‌یافتن جوانان به سمت آسیب‌های اجتماعی		
ظهور ستاره‌های جدید و قهرمانان مستعد روستایی در رشته‌های گوناگون		
نهادینه و همگانی کردن ورزش در فرهنگ جامعه	برندینگ ورزش	
حضور ورزشکاران سایر استان‌ها به تیم‌های ورزشی استان		
ایجاد رشته‌های جدید ورزشی		
ایجاد تیم‌های حرفه‌ای در رشته‌های ورزشی جدید	توسعه ورزش	
کسب مدال در برخی از رشته‌ها در سطوح ملی و بین‌المللی		
تخصصی‌ترشدن ورزش‌ها	افتخارآفرینی ملی	پیامدها
مطرح‌شدن ورزش استان در سطح بین‌المللی		
ارتباط با شخصیت‌های ورزش حرفه‌ای کشور		
کسب کرسی‌های ورزشی توسط ورزشکاران استان	توسعه ارتباطی	
نفوذ ورزش استان در شبکه‌های سازمان‌های ورزشی		
استفاده از سرمایه‌های انسانی ورزش		
ایجاد اثرات بسیار مفید آموزشی و تربیتی از طریق ورزش روستایی	اثرات آموزشی	
افزایش مربیان با علم در ورزش روستایی		

طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

تخصصی تر شدن ورزش ها و وجود مربیان متخصص در ورزش روستایی	تخصصی تر شدن ورزش ها و وجود مربیان متخصص در ورزش روستایی	
	مجاب کردن باشگاه ها به سرمایه گذاری در ورزش روستایی	
	جذب حامیان مالی مختلف برای ورزش روستایی	
	خرید و فروش وسایل ورزشی و کمک به فروشندگان محصولات ورزشی در روستاها	
درآمدزایی	ترغیب خیران به فعالیت در ورزش روستایی	
	شراکت با شخصیت های ورزشی حرفه ای	
	مجاب کردن قانونی باشگاه ها به سرمایه گذاری در ورزش روستایی	
	درآمدزایی هیئت های و فدراسیون های ورزشی از ورزش روستایی	
توسعه ورزش روستایی	تعلق یارانه به ورزش روستایی و افراد در روستاها	
	تغییر فرایندهای مدیریت سازمانی در سازمان های مسئول ورزش روستایی با بودجه بندی مناسب	
	سیاست گذاری ملی در ورزش روستایی کشور و پویا کردن برنامه ریزی در این حیطه	
	نفوذ بانوان در شبکه های ورزشی استان و کشور و ایجاد عدالت ورزشی	
تحول مدیریتی	تغییر کردن نگرش افراد نسبت به اهمیت ورزش روستایی	
	فرهنگ سازی در ورزش روستایی	
	فرهنگ سازی	
	نهادینه کردن ورزش بانوان در روستاها	

شکل ۱: عوامل علی مؤثر بر توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی

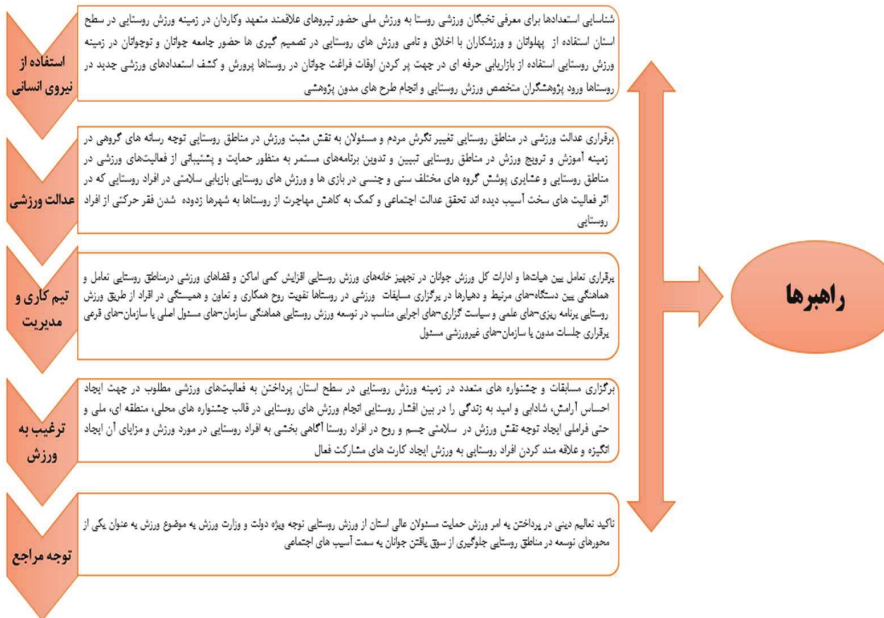

شکل ۲: عوامل زمینه ای مؤثر بر توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی

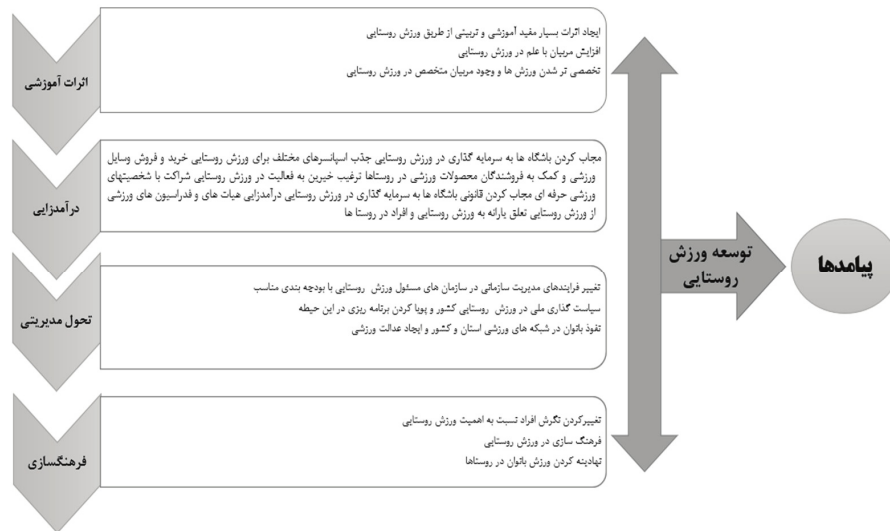
طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

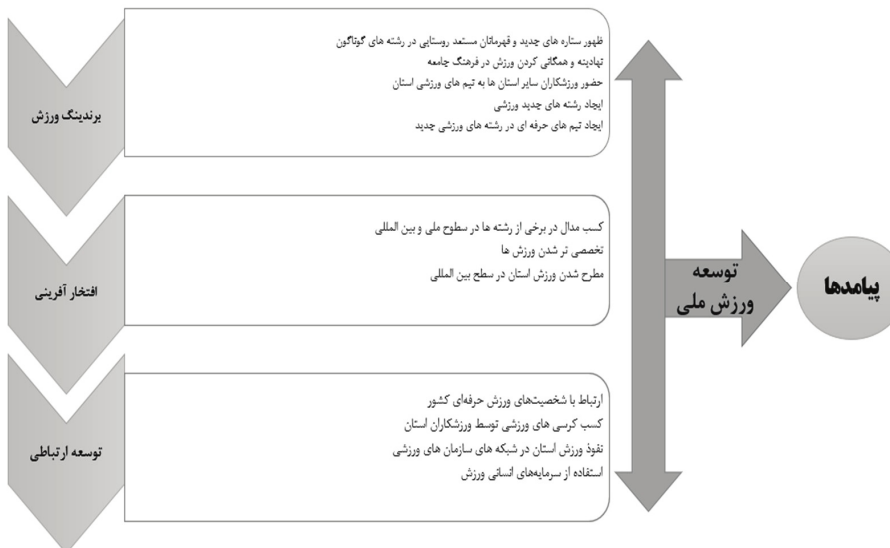
شکل ۳: عوامل مداخله‌گر مؤثر بر توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی

شکل ۴: راهبردهای توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی

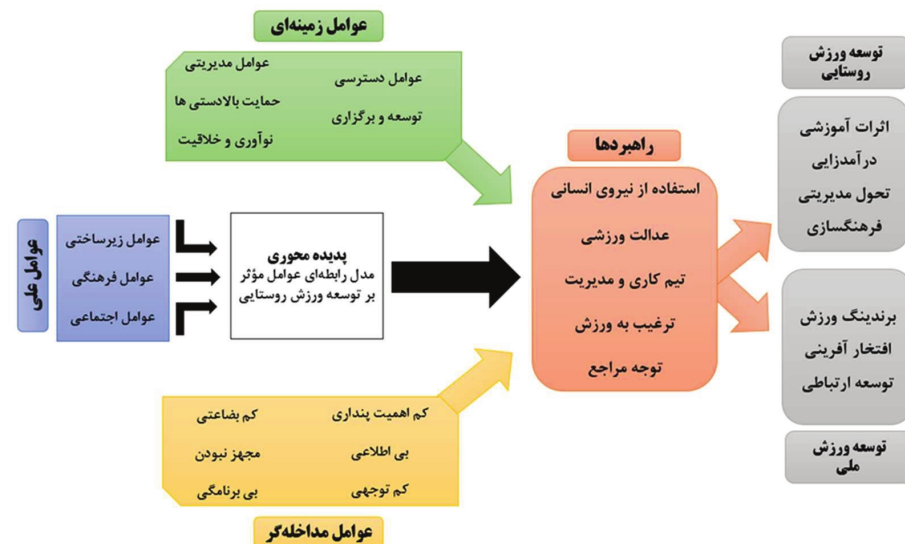

شکل ۵: پیامدهای توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی (بخش توسعه)

شکل ۶: پیامدهای توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی (بخش توسعه ورزش ملی)

طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

شکل ۷: مدل نهایی تحقیق

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از تحقیق حاضر، طراحی مدل رابطه‌ای عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی بود. مقوله‌های فرعی عوامل زیرساختی، عوامل فرهنگی و عوامل اجتماعی به عنوان عوامل علی از نظر خبرگان شناسایی شدند که عوامل زیرساختی شامل برخورداری ورزش‌های بومی و محلی و روستایی از تنوع و گوناگونی، تأمین امکانات برای مشارکت ورزشی روستاییان، احیا و ترویج بازی‌های بومی سنتی، تجهیز خانه‌های ورزش روستایی مطابق با شرایط جغرافیایی و اقلیمی، وجود سالن‌های سرپوشیده در سطح روستاها، وجود شوراهای ورزشی در سطح روستاها، وجود منابع طبیعی رودخانه‌ها و امکان استفاده از آنها در مناطق روستایی در جهت توسعه، استفاده از ظرفیت سایر دستگاه‌ها در جهت تقویت زیرساخت‌های ورزش در روستاها، دارا بودن فدراسیون‌های مستقل و هیئت‌های اختصاصی برای ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی محلی و برخورداری منطقه از اقلیم و آب و هوای مناسب بودند. کاوانگاه و همکاران (۲۰۲۱) و گروهس و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود به عوامل زیرساختی در توسعه ورزش اشاره کرده‌اند. حرکت جزو ذات وجودی ما انسان‌هاست و در طول عمر از این حرکت استفاده‌های بسیاری می‌کنیم که ورزش روستایی نیز می‌تواند بخشی از این مسئله باشد، اما در پس همه استفاده‌ها از حرکت در ورزش، سلامتی و تن درستی قرار دارد و باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد. زیرساخت‌های ورزش به اندازه کافی وسعت نیافته و تعلیم‌دهندگان ورزش و ورزشکاران در روستاها نیز از این بابت دستشان کوتاه است. بنابراین باتوجه به اهمیت عوامل

زیرساختی بر توسعه ورزش روستایی در استان خراسان رضوی پیشنهاد می‌شود در کنار مدارس، نهادهای دانش‌بنیان فرصت‌های شغلی را تعریف کنند و بتوانند خارج از مدرسه و دانشگاه نیز به این مسئله بپردازند. عوامل فرهنگی شامل پیوند ورزش‌های روستایی با ساختارهای فرهنگی روستا، فرهنگ‌سازی مشارکت ورزشی روستاییان، احیا و تقویت و معرفی ظرفیت‌های فرهنگی و ملی کشور، مشارکت اقوام مختلف در فعالیت‌های ورزشی در روستاهای استان و حضور قبایل و فرهنگ‌های مختلف در مناطق روستایی بودند. مالکروکینس و مونستر (۲۰۱۸) و کر و استرلینگ (۲۰۱۸) در پژوهش خود به عوامل فرهنگی در توسعه ورزش اشاره کرده‌اند. بررسی ارتباط بین دو مقوله فرهنگ و ورزش اهمیت زیادی دارد. اینکه تا چه حد بتوان از توانایی‌های بالقوه حوزه فرهنگ برای رشد و ارتقای ورزش در جامعه بهره گرفت و البته ورزش تا چه میزان کمک کرده تا سطح فرهنگ جامعه رشد پیدا کند، جالب توجه است. البته عکس این موضوع هم می‌تواند وجود داشته باشد؛ یعنی ورزش و فرهنگ در جهت تضعیف یکدیگر حرکت کنند. بدون شک اتفاقاتی که در حوزه ورزش کشور رخ می‌دهد، می‌تواند موجب ایجاد زمینه‌هایی برای رشد یا تنزل فرهنگ شود.

در نهایت عوامل اجتماعی شامل قابلیت سازگاری بالای ورزش‌های روستایی با شرایط جامعه امروزی، جلوگیری از انحرافات اجتماعی در جوانان روستایی، تاکید قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر رایگان بودن ورزش برای کلیه اقشار، توسعه ورزش به عنوان یک کنش اجتماعی و وجود امنیت اجتماعی جهت برگزاری رقابت‌های ورزشی در مناطق روستایی بودند. دالی (۲۰۲۰)، علی و همکاران (۲۰۲۱) و دوی و سیهوتانگ (۲۰۲۰) در پژوهش خود به عوامل اجتماعی در توسعه ورزش اشاره کرده‌اند. شرایط اجتماعی در طول زندگی بر سلامت روان و بدن فرد تاثیرگذار است. افرادی که به مدت طولانی در معرض محدودیت‌های اجتماعی و تبعات آن از جمله سرمایه کم خانواده، تحصیلات پایین، شغل نامطمئن، زندگی در خانه‌های نامناسب و غیره قرار دارند، بیشتر در معرض ابتلا به بیماری‌های روانی هستند. حمایت اجتماعی در جهت تحقق نیازهای واقعی و عاطفی افراد کمک‌کننده است. افرادی که حمایت‌های اجتماعی و خانوادگی کمتری دارند، بیشتر در معرض ابتلا به اضطراب، افسردگی و طیف وسیعی از بیماری‌های جسمی از جمله بیماری‌های قلبی و عروقی قرار دارند. از این رو، با توجه به اهمیت عوامل اجتماعی در توسعه ورزش روستایی پیشنهاد می‌شود ورزش‌های روستایی به صورتی طراحی شوند که قابلیت سازگاری بالا با شرایط جامعه امروزی را داشته باشند و افراد به صورت رایگان و با میل زیاد به شرکت در ورزش روستاها ترغیب شوند.

شرایط زمینه‌ای در این تحقیق شامل عوامل آموزشی، عوامل دسترسی، توسعه و برگزاری، عوامل مدیریتی، حمایت بالادستی‌ها و نوآوری و خلاقیت بودند. عوامل آموزشی شامل آموزش و تمرین مهارت‌های

طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

مختلف ورزش روستایی، شناسایی و معرفی بازی‌ها و ورزش‌های روستایی و بومی و محلی، آموزش همگانی فعالیت ورزشی به روستاییان، آموزش رشته‌های تخصصی در مناطق روستایی و افزایش فارغ‌التحصیلان و ارتقای سطح تحصیلات مربیان و داوران روستایی بودند. گونزالز (۲۰۲۱)، دیکسون و همکاران، (۲۰۲۰)، الیم و کورناواتی (۲۰۲۱) و اوچینگ و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود به عوامل آموزشی در توسعه ورزش اشاره کرده‌اند. آموزش یک اصل مهم در تمام وزارتخانه‌ها و زندگی انسان است که متأسفانه در سیستم آموزشی کشور حتی در وزارتخانه‌های مرتبط و متولی هم به اهداف خود نرسیده است. هنوز در نهادهای دولتی اهمیت آموزش در بین هیئت‌های ورزشی که بیشترین ارتباط را با ورزشکاران و جوانان و نوجوانان دارند، موفق عمل نشده است. رانتو و همکاران (۲۰۲۰) و کاوانگه و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود به عوامل دسترسی در توسعه ورزش اشاره کرده‌اند. روابط عمومی‌ها باید از ظرفیت‌های رسانه‌ای فضای مجازی برای اثرگذاری بر مخاطب نهایت بهره را ببرند. از سوی دیگر، خبرنگاران، مطبوعات، رسانه‌ها، شبکه‌های فرهنگی ورزشی و اجتماعی هم باید هیئت ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی محلی استان‌ها را بیشتر ببینند. با توجه به تنوع ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی و محلی هر منطقه از استان، می‌توان از این فرصت برای ایجاد شور و پر کردن اوقات فراغت، ارتقای سطح جسمانی و روانی روستایی‌های استان بهره برد. ورزش روستایی و بازی‌های بومی محلی در مسیر سلامت روان جامعه حرکت می‌کند و باید با همکاری و همراهی علاقه‌مندان، دلسوزان، مدیران ادارات، مؤسسات و مجموعه‌ها، دهبازی‌ها و غیره، ورزش روستایی و بازی‌های بومی محلی گسترش یابد. از این رو، با توجه به اهمیت عوامل دسترسی به عنوان یکی از عوامل زمینه‌ای مؤثر در توسعه ورزش روستایی پیشنهاد می‌شود راه‌اندازی خانه‌های ورزش روستایی براساس نیازسنجی و در نظر گرفتن علاقه ورزشی افراد ساکن در روستا انجام گیرد.

توسعه و برگزاری شامل وجود زمینه برگزاری جشنواره‌های ورزش‌های روستایی و بومی و محلی، توسعه پایدار ورزش روستایی و بازی بومی سنتی، ترویج رشته‌های ورزشی مدرن در مناطق روستایی، برگزاری رویدادهای مختلف ورزشی، المپیادها و جشنواره‌های روستایی برای مشارکت روستاییان در فعالیت‌های ورزشی است؛ به طوری که هر فدراسیون ورزشی کمیته‌ای برای توسعه آن ورزش در سطح روستاها داشته باشد و تسهیل و تسریع فرآیندهای توسعه فراگیر و پایدار ورزشی در بین اقشار روستایی صورت گیرد. اوچینگ و همکاران (۲۰۲۱) و اسکیل و فاهلن (۲۰۲۰) در پژوهش خود به عوامل توسعه و برگزاری در توسعه ورزش اشاره کرده‌اند. ورزش به لحاظ نقشی که در سلامتی و بهداشت روانی انسان دارد، از جمله نیازهای اساسی نوع بشر به حساب می‌آید و به همین دلیل از جهات مختلف به آن پرداخته شده است. با پیشرفت‌های به‌دست آمده در مدیریت و تشکیلات ورزشی، مدیریت ورزش به تدریج از شکل

ستنی خود خارج می‌شود و به سوی تخصصی‌شدن پیش می‌رود- شکل ستی آن در عصر حاضر، جواب‌گوی نیازهای اساسی روز ورزش نیست. رشته‌های مختلف در حوزه مدیریت و اداره ورزش، پژوهش‌های متعدد در حوزه‌های مختلف ورزش، تحول در فناوری ساخت و کاربرد تجهیزات ورزشی و غیره همگی نشانگر پیشرفت‌های چشمگیر در ورزش‌اند. لذا وجود یک مدیریت در برگزاری موفق یک رویداد، امری ضروری و حائز اهمیت است. بر همین اساس باتوجه به اهمیت توسعه و برگزاری رویداد به‌عنوان یک عامل زمینه‌ای در توسعه ورزش روستایی پیشنهاد می‌شود یک برنامه‌ریزی مدون جهت برگزاری منظم یک یا دو ساله رویدادهای ورزشی در جهت سلامتی و قهرمانی در روستاهای استان صورت پذیرد.

عوامل مدیریتی شامل انجام برنامه‌ریزی دقیقی برای ورزش روستایی در سطح راهبردی و عملیاتی، دستاورد و بازخورد مشارکت ورزشی روستاییان، هدفمندسازی و استمرار مشارکت نهادهای متولی ورزش روستایی و تقسیم کار میان‌بخشی و فرابخشی در حوزه ورزش روستایی بودند. موکوتنا (۲۰۲۰) و سوفیان و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود به مدیریت در توسعه ورزش اشاره کرده‌اند. اصولاً برگزاری یک مسابقه ورزشی به یک‌سری پیش‌بینی‌ها، آینده‌نگری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها نیازمند است. آنچه مسلم است هیچ مسابقه‌ای بدون زحمت و تلاش بخوبی برگزار نخواهد شد. لذا برای برگزاری مسابقات باید برنامه‌ریزی صحیح و گسترده‌ای در تمامی ابعاد صورت گیرد تا یک مسابقه به‌خوبی و با کیفیت مطلوب برگزار شود. پس برای اینکه بتوان یک مدیریت صحیح و کارآمد در توسعه ورزش روستایی داشت، پیشنهاد می‌شود همکاری بین نهادهای متولی ورزش در روستاها مانند بسیج، شواری شهر و روستا و دهیاری‌ها بیشتر از قبل انجام شود. حمایت بالادستی‌ها شامل نقش موثر ذینفعان در توسعه ورزش روستایی، حمایت و توجه مدیرکل و مدیران ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌ها از ورزش روستایی، هماهنگی و همسویی برنامه‌ها با نیازهای افراد ذینفع، سرمایه‌گذاری از سوی بخش دولتی برای توسعه ورزش روستایی، سرمایه‌گذاری از سوی بخش خصوصی برای توسعه ورزش روستایی و سرمایه‌گذاری به‌صورت مشارکتی برای توسعه ورزش روستایی بودند. رانتو و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود به عوامل حمایت بالادستی‌ها در توسعه ورزش اشاره کرده‌اند. چند سالی است که توجه زیادی به حوزه ورزش روستایی نمی‌شود. برای این که بتوان تعامل هم‌سویی را با سایر دستگاه‌ها ایجاد کرد و دوباره ورزش روستایی و عشایری احیا شود، نیاز به فراهم کردن راهبرد جدید و توجه جدی به استان‌ها و شهرستان‌هایی است که ورزش در آنجا مغفول مانده و مورد توجه قرار نگرفته است. در حال حاضر استعدادهای خوبی در مناطق مرزی و حاشیه‌نشین وجود دارد که اهمیتی به آنها داده نمی‌شود. با جذب و پرورش این استعدادها در آینده می‌توان نگاه مدرن‌تر و حرفه‌ای به ورزش روستایی داشت. بر همین اساس باتوجه به اهمیت حمایت به‌عنوان عامل زمینه‌ای در توسعه ورزش روستایی

طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

پیشنهاد می‌شود مشوق‌های تسهیلاتی از سمت دولت و بانک‌ها برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ارائه شود.

در نهایت نوآوری و خلاقیت شامل تنوع بخشی ورزش روستایی، تزریق هیجان و پرورش نخبه از طریق ورزش در مناطق روستایی، تنوع در بازی‌های بومی محلی موجود در منطقه، انجام ورزش در محیط‌ها و فضاهای جذاب از لحاظ بصری و آب و هوایی، نوآوری و خلاقیت در ورزش روستایی و ورود فناوری به روز در ابعاد مختلف (سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و غیره) در بدنه سازمان‌های مسئول ورزش روستایی بودند. سونسون و هامبریک (۲۰۱۹)؛ جوآچیم^۱ و همکاران (۲۰۲۰) و جونز^۲ و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود به عوامل نوآوری و خلاقیت در توسعه ورزش اشاره کرده‌اند. کلیه سازمان‌های ورزشی پیشرو برای برنامه‌ریزی در حوزه عملیاتی یا راهبری و همچنین برای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری پیرو برنامه‌ها از تفکر خلاق و نوآورانه استفاده می‌کنند. سازمان‌های ورزش برای موفقیت در دنیای پر رقابت ورزش باید با آموزش سرمایه انسانی خود سازمان خود را به ابزار خلاقیت تجهیز نمایند. کسب و کارها، باشگاه‌ها، استارت‌آپ‌ها و کارآفرینان ورزشی برای موفقیت در این بازار پررقیب باید با خلاقیت تمایزهای پایدار ایجاد نمایند. از این رو، باتوجه به اهمیت خلاقیت و نوآوری به عنوان عامل زمینه‌ای در توسعه ورزش روستایی پیشنهاد می‌شود کمیته نوآوری و خلاقیت متشکل از ورزشکاران خلاق، مدیران ورزشی، مربیان خلاق و تمامی کسانی که تفکر خلاق دارند، تشکیل شود.

کم‌توجهی شامل مواردی همچون: مشارکت پایین اقشار روستایی با توجه به برنامه‌های اجرا شده، شیوع بیماری‌های مختلف به علت مشارکت نداشتن در ورزش روستایی، توجه ناکافی به ورزش روستاها و عشایر در سطح استان و عدم توجه کافی به ورزش مدارس در مناطق روستایی بودند. کم بضاعتی شامل مواردی همچون: درآمد پایین اقشار مختلف روستایی برای پرداختن به ورزش، کمبود بودجه و منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی، متناسب نبودن منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی، مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم در سطح روستاها و افزایش نرخ بیکاری در روستاها بودند. مجهز نبودن شامل مواردی همچون: کمبود میزان تجهیزات ورزشی مطلوب در سطح روستاهای استان، ضعف ساختار نیروی انسانی ورزش روستایی در سطح استان و فقدان اماکن ورزشی مناسب برای فعالیت بانوان در مناطق روستایی بودند. بی‌برنامگی شامل مواردی همچون: ضعف برنامه‌های کوتاه مدت و بلندمدت در مورد ورزش روستایی و فقدان سیستم جامع اطلاعاتی در مورد ورزش روستایی بودند. دنگ^۳ (۲۰۱۷)؛ تائو^۴ (۲۰۱۸) و

¹ Joachim

² Jones

³ Deng

⁴ Tao

لیو و شی^۱ (۲۰۲۱) به مشکلات و کم و کاستی‌های موجود بر سر راه توسعه ورزشی روستایی اشاره نمودند. نام روستا و زندگی در آن با مشاغل سنتی مانند کشاورزی و دامداری گره خورده است؛ مشاغلی که از ساکنان این مناطق، مردمان سخت کوشی ساخته است که در طول سال بیشتر یکنواختی در زندگی را تجربه خواهند کرد. از همین رو با توجه به کم توجهی، بی‌اطلاعی و کم‌اهمیت پنداری ورزش روستایی توسط افراد دست اندرکار و عامه مردم پیشنهاد می‌شود از قدرت رسانه‌های اجتماعی و رسانه ملی با استفاده از صحنه‌گذاری افراد متخصص در زمینه ورزش و افراد صحنه‌گذاری ورزشی و غیرورزشی آگاهی را در جهت توسعه ورزش روستایی ایجاد نمود.

راهبردها در این تحقیق مشمول استفاده از نیروی انسانی، عدالت ورزشی، تیم کاری و مدیریت، ترغیب به ورزش و توجه مراجع در دو دسته راهبردهای کلان و خرد بودند. استفاده از نیروی انسانی، تیم کاری و مدیریت در دسته راهبردهای خرد دسته‌بندی شدند و عدالت ورزشی، ترغیب به ورزش و توجه مراجع در دسته راهبردهای کلان دسته‌بندی شدند. راهبردهای استفاده از نیروی انسانی شامل مواردی همچون: شناسایی استعدادها برای معرفی نخبگان ورزشی روستا به ورزش ملی، حضور نیروهای علاقمند، متعهد و کاردان در زمینه ورزش روستایی در سطح استان، استفاده از پهلوانان و ورزشکاران با اخلاق و نامی ورزش‌های روستایی در تصمیم‌گیری‌ها، حضور جامعه جوانان و نوجوانان در زمینه ورزش روستایی، استفاده از بازاریابی حرفه‌ای در جهت پر کردن اوقات فراغت جوانان در روستاها، پرورش و کشف استعدادهای ورزشی جدید در روستاها و ورود پژوهشگران متخصص ورزش روستایی و انجام طرح‌های مدون پژوهشی بودند. راهبردهای تیم کاری و مدیریت شامل مواردی همچون: برقراری تعامل بین هیئت‌ها و ادارات کل ورزش جوانان در تجهیز خانه‌های ورزش روستایی، افزایش کمی اماکن و فضاهای ورزشی در مناطق روستایی، تعامل و هماهنگی بین دستگاه‌های مرتبط و دهیارها در برگزاری مسابقات ورزشی در روستاها، تقویت روح همکاری و تعاون و همبستگی در افراد از طریق ورزش روستایی، برنامه‌ریزی‌های علمی و سیاست‌گذاری‌های اجرایی مناسب در توسعه ورزش روستایی، هماهنگی سازمان‌های مسئول اصلی با سازمان‌های فرعی و برقراری جلسات مدون با سازمان‌های غیرورزشی مسئول بودند. راهبردهای عدالت ورزشی شامل مواردی همچون: برقراری عدالت ورزشی در مناطق روستایی، تغییر نگرش مردم و مسئولان به نقش مثبت ورزش در مناطق روستایی، توجه رسانه‌های گروهی در زمینه آموزش و ترویج ورزش در مناطق روستایی، تبیین و تدوین برنامه‌های مستمر به منظور حمایت و پشتیبانی از فعالیت‌های ورزشی در مناطق روستایی و عشایری، پوشش گروه‌های مختلف سنی و جنسی در بازی‌ها و ورزش‌های روستایی،

¹ Liu & Shi

طراحی مدل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش روستایی

بازیابی سلامتی در افراد روستایی که در اثر فعالیت‌های سخت آسیب دیده‌اند، تحقق عدالت اجتماعی و کمک به کاهش مهاجرت از روستاها به شهرها و زدوده شدن فقر حرکتی از افراد روستایی بودند.

توسعه روستایی، راهبردی است که برای بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی روستاییان تدوین شده است. در این شیوه از توسعه هم مسائل اقتصادی و هم مسائل اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است. اگر ورزش به عنوان یک فعالیت اجتماعی و راهکاری برای گذراندن اوقات فراغت در روستا تعریف شود باید گفت توسعه این مقوله می‌تواند در بخش اجتماعی مورد تاکید قرار گیرد. در این شیوه از توسعه ورزش به عنوان یک کنش اجتماعی باید به گونه‌ای مورد توجه قرار گیرد که همه استعدادها و ورزشی بالقوه موجود در روستا را بالفعل تبدیل نماید. اهمیت توسعه روستایی با محور فعالیت‌های ورزشی موجب شد تا دولت در سال‌های گذشته گام‌های موثری در زمینه توسعه روستایی بردارد؛ گام‌هایی که می‌تواند سرآغازی بر توسعه همه‌جانبه این مناطق باشد. این توسعه در حالی بود که دولت‌های پیشین با پرداخت تسهیلات زودبازده سعی بر آن داشت تا با درگیرکردن این جامعه به اشتغال در بخش‌های سنتی، زمینه را برای پیشگیری از مهاجرت روستاییان به کلان شهرها فراهم کند. توسعه ورزش با ایجاد خانه ورزش روستایی تنها اقدام دولت برای ایجاد بستر مناسب ورزشی در روستا نبود، بلکه وزارت ورزش و جوانان با برگزاری المپیاد «جام خوشه‌چین» گام مهمی برای ساماندهی ورزش این مناطق برداشت.

نتایج نشان داد که نشانگرهای پیامدها در این تحقیق شامل برندینگ ورزش، افتخارآفرینی، توسعه ارتباطی، اثرات آموزشی، درآمدزایی، تحول مدیریتی و فرهنگ‌سازی در دو بخش توسعه ورزش ملی و توسعه ورزش روستایی می‌باشد. در بخش توسعه ورزش روستایی، پیامد اثرات آموزشی شامل مواردی همچون: ایجاد اثرات بسیار مفید آموزشی و تربیتی از طریق ورزش روستایی، افزایش مربیان با علم در ورزش روستایی و تخصصی‌تر شدن ورزش‌ها و وجود مربیان متخصص در ورزش روستایی بود. پیامد درآمدزایی شامل مواردی همچون: مجاب‌کردن باشگاه‌ها به سرمایه‌گذاری در ورزش روستایی، جذب حامیان مالی مختلف برای ورزش روستایی، خرید و فروش وسایل ورزشی و کمک به فروشندگان محصولات ورزشی در روستاها، ترغیب خیران به فعالیت در ورزش روستایی، شراکت با شخصیت‌های ورزشی حرفه‌ای، مجاب‌کردن قانونی باشگاه‌ها به سرمایه‌گذاری در ورزش روستایی، درآمدزایی هیئت‌ها و فدراسیون‌های ورزشی از ورزش روستایی و تعلق یارانه به ورزش روستایی و افراد در روستاها بود.

در بخش توسعه ورزش ملی پیامد برندینگ ورزش شامل مواردی همچون: ظهور ستاره‌های جدید و قهرمانان مستعد روستایی در رشته‌های گوناگون، نهادینه و همگانی‌کردن ورزش در فرهنگ جامعه، حضور ورزشکاران سایر استان‌ها به تیم‌های ورزشی استان، ایجاد رشته‌های جدید ورزشی و ایجاد تیم‌های حرفه‌ای در رشته‌های ورزشی جدید بود. اگر ورزش در روستاهای سراسر کشور ترویج یابد، قطعاً می‌تواند بسیاری

از مشکلات اجتماعی را بر طرف کند. وظیفه معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت ورزش و جوانان، توسعه داشته‌ها در راستای رسیدن وزارت ورزش به اهداف تعیین شده است. به دلیل تعداد و تنوع زیاد روستاها در سراسر کشور، مشخص است که وزارت ورزش و جوانان باید فعالیت بیشتری را در زمینه پیشرفت ورزش‌های روستایی انجام دهد، اما به دلیل کمبود امکانات در روستاها این کار تا حدودی مشکلاتی را به همراه دارد. با توجه به این مسائل و دغدغه زیاد وزیر ورزش برای توسعه ورزش‌های روستایی و همگانی‌شدن ورزش، قطعاً این مشکلات با برنامه‌ریزی‌های مناسب بر طرف می‌شود.

نتیجه گیری کلی

ورزش‌ها و بازی‌های سنتی و عدم رونق آن‌ها، نگرانی‌های عمیقی را فراهم آورده است. بر اساس تحقیقات انجام گرفته در ایران به‌طور میانگین دو درصد ورزشکاران کشور به ورزش‌های محلی و باستانی می‌پردازند که این رقم در میان ورزش‌های رایج امروزی کمترین مقدار را دارد. از این رو، ورزش روستایی نیاز به توسعه دارد که راهکارهای توسعه شناسایی شده اعم از راهبردهای کلان و خرد باید در دستور کار قرار گیرند. باید با یک برنامه عملیاتی چهارساله و هدف‌گذاری شده عقب‌ماندگی‌ها را جبران کرد و این نیاز به استفاده حداکثری از ظرفیت حداقلی موجود دارد. نیروهای انسانی حاضر در این مجموعه باید برای رشد و تعالی سازمان خود چندین برابر فعالیت کنند. امید که با انجام این راهکارها شاهد توسعه ورزش روستایی استان و حتی ورزش ملی بود.

منابع

- Ali, M., Christina, V., Yuniarti, R., Herawati, S. D., & Sarumpaet, T. L. (2021). "Pedestrian evacuation risk assessment of subway station under large-scale sport activity". International journal of environmental research and public health, 17(11), 3844.
- Alim, A., & Kurniawati, M. (2021). "Optimization of tourism potential through edusport tourism in Gununggajah, Bayat, Klaten villages to realize the village tourism in the era of industry 4.0". International Journal Humanitarian Responsibilities, Education & Sport Sciences (IJHRESS), 2(2), 1-4.
- Craig, P. J., Barcelona, B., Aytur, S., Amato, J., & Young, S. J. (2019). "Using inclusive sport for social change in Malawi, Africa". Therapeutic Recreation Journal, 53(3), 244-263.
- Daly, J. A. (2020). "A new Britannia in the antipodes: Sport, class and community in colonial South Australia". In *Pleasure, Profit, Proselytism* (pp. 163-174). Routledge
- Damayanti, R., Nugroho, A. B., & Pratiwi, A. (2020). "Women and Village Funds: Seizing Feminine Space in Masculine Domination of Village Development". In B-SPACE 2019: Proceedings of the First Brawijaya International Conference on Social and Political Sciences, BSPACE, 26-28 November, 2019, Malang, East Java, Indonesia (p. 28). European Alliance for Innovation.
- Devi, S., & Sihotang, H. T. (2019). "Decision Support Systems Assessment of the best village in Perbaungan sub-district with the Simple Additive Weighting (SAW) Method: Decision Support Systems Assessment of the best village in Perbaungan sub-district with the Simple Additive Weighting (SAW) Method". Jurnal Mantik, 3(3), 112-118.
- Dickson, T. J., Darcy, S., & Walker, C. (2020). "A case of leveraging a mega-sport event for a sport participation and sport tourism legacy: a prospective longitudinal case study of whistler adaptive sports". Sustainability, 13(1), 170.

- González, R. J. (2021). **“Virtual village: Zapotec migrants in the digital era”**. In *Handbook of Culture and Migration* (pp. 372-385). Edward Elgar Publishing
- Grohs, R., Wieser, V. E., & Pristach, M. (2020). **“Value cocreation at sport events”**. *European Sport Management Quarterly*, 20(1), 69-87.
- Hjort, M., Martin, W. M., & Troelsen, J. (2019). **“Planning of sport and recreational facilities informed by interdisciplinary knowledge: an attempt to make a systematic and transparent design strategy”**. *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research*.
- Jahangir, M. H., Javanshir, F., & Kargarzadeh, A. (2021). **“Economic analysis and optimal design of hydrogen/diesel backup system to improve energy hubs providing the demands of sport complexes”**. *International Journal of Hydrogen Energy*, 46(27), 14109-14129.
- Kavanagh, E., Adams, A., Lock, D., Stewart, C., & Cleland, J. (2020). **“Managing abuse in sport: An introduction to the special issue”**. *Sport management review*, 23(1), 1-7.
- Kerr, G., & Stirling, A. (2019). **“Where is safeguarding in sport psychology research and practice?”** *Journal of Applied Sport Psychology*, 31(4), 367-384.
- Ley, C., Rato Barrio, M., & Koch, A. (2018). **“In the sport I am here”: therapeutic processes and health effects of sport and exercise on PTSD”**. *Qualitative Health Research*, 28(3), 491-507.
- Malchrowicz-Mosko, E., & Munsters, W. (2018). **“Sport tourism: A growth market considered from a cultural perspective. Ido Movement for Culture”**. *Journal of Martial Arts Anthropology*, 18(4), 25-38.
- Mokoena, L. G. (2020). **“Cultural tourism: cultural presentation at the Basotho cultural village, Free State, South Africa”**. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 18(4), 470-490.
- Ochieng, A., Visseren-Hamakers, I. J., & van der Duim, R. (2018). **“The battle over the benefits: analysing two sport hunting policy arrangements in Uganda”**. *Oryx*, 52(2), 359-368.
- Ratno, P., Fadli, Z., & Irwansyah, I. (2020). **“SPORT ACCOMPANIMENT OF SELF DEFENSE PENCAK SILAT BANJAR RAGA INSANI CLUB AT ARA PAYUNG VILLAGE”**. *JCRS: Journal of Community Research and Service*, 3(1), 28-32.
- Skille, E. Å., & Fahlén, J. (2020). **“The role of sport organizations for local and national community—the case of Sámi sport organizations”**. *European Sport Management Quarterly*, 20(2), 239-254.
- Sofyan, R., Ginting, J. S., & Tarigan, B. (2022). **“Enhancing Karonese Youth Development in Regaji Village Through Volleyball”**. *ABDIMAS TALENTA: Journal Pagadian Cepeda Masyarakat*, 7(1), 345-352.
- Sutapa, P., Prasetyo, Y., Pratama, K. W., Karakauki, M., Mustapha, A., & Idrus, S. Z. S. (2020). **“Motor Development Index (MDI) Based on Combination of Human Development Index (HDI) and Sport Development Index (SDI) as a Success Parameter of Motor Development among Preschool Children: An Observational Study”**. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1529, No. 3, p. 032003). IOP Publishing.
- Yeh, C. C., Lin, C. S., & Huang, C. H. (2018). **“The total economic value of sport tourism in Belt and Road development- An environmental perspective”**. *Sustainability*, 10(4), 1191.

